

**Mazowiecki Urząd Wojewódzki
Wydział Polityki Społecznej
w Warszawie**

**RAPORT
O PRZESTRZEGANIU STANDARDU OPIEKI I WYCHOWANIA
W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH
DZIAŁAJĄCYCH W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
W 2009 ROKU**

Warszawa 2010 r.

Spis treści

Wstęp

1. Podstawowe informacje o placówkach opiekuńczo – wychowawczych działających w województwie mazowieckim	4
1.1. Typy całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych.....	4
1.2. Wychowankowie całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych.....	8
1.3. Wydawanie i cofanie zezwoleń na prowadzenie całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych.....	10
1.4. Kontrole przeprowadzone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w 2009 roku.....	11
2. Realizacja standardu opieki i wychowania w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2009 roku	12
2.1. Praca wychowawcza z dzieckiem realizowana w placówkach.....	12
2.2. Praca stałego zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka.....	15
2.3. Dokumentacja prowadzona w placówce.....	16
2.4. Kwalifikacje zatrudnionej kadry.....	18
2.5. Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli.....	19
3. Praca z rodziną wychowanka w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej	20
3.1. Działania podejmowane w placówce w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej.....	20
3.2. Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli.....	25
4. Realizacja standardu opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2009 roku	25
4.1. Praca opiekuńczo – wychowawcza w placówkach wsparcia dziennego.....	25
4.2. Kwalifikacje zatrudnionej kadry.....	29
4.3. Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli.....	30
5. Podsumowanie.....	31

Wstęp

Raport o przestrzeganiu standardu opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo – wychowawczych działających w województwie mazowieckim opracowywany jest corocznie, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. w sprawie szczegółowych zasad nadzoru nad przestrzeganiem standardu opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz nadzoru nad działalnością ośrodków adopcyjno – opiekuńczych (Dz. U. Nr 214, poz. 1812 z późn. zm.).

Niniejszy „Raport o przestrzeganiu standardu opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo – wychowawczych działających w województwie mazowieckim w 2009 r.” został opracowany na podstawie wyników kontroli przeprowadzonych przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej oraz w oparciu o informacje zebrane w ramach nadzoru sprawowanego nad placówkami opiekuńczo – wychowawczymi.

1. Podstawowe informacje o placówkach opiekuńczo – wychowawczych działających w województwie mazowieckim

1.1. Typy całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych

Działalność placówek opiekuńczo – wychowawczych regulują następujące przepisy prawa:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych (Dz. U. Nr 201, poz. 1455),
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. Nr 6, poz. 45 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 5 listopada 2004 r. w sprawie określenia zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka oraz stawek na bieżące funkcjonowanie placówki rodzinnej (Dz. U. Nr 245, poz. 2461 z późn. zm.).

Na podstawie art. 80 ust. 1 cytowanej ustawy o pomocy społecznej funkcjonują całodobowe placówki opiekuńczo - wychowawcze następującego typu:

1. interwencyjnego;
2. rodzinnego;
3. socjalizacyjnego.

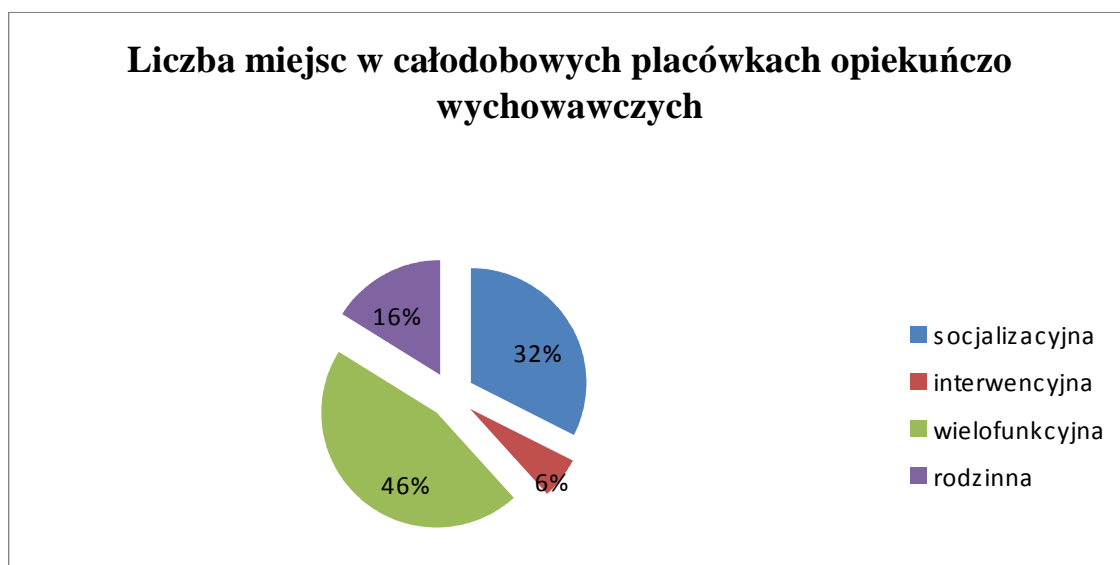
Całodobowa placówka opiekuńczo – wychowawcza może łączyć działania interwencyjne, socjalizacyjne i inne działania na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, przyjmując formę placówki wielofunkcyjnej.

Na terenie województwa mazowieckiego według stanu na dzień 31.12.2009 r. funkcjonowało **88 całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych**, w tym 12 prowadzonych przez podmioty niepubliczne.

Szczegółową informację dotyczącą liczby całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych w 2009 r., z podziałem na typy, przedstawia tabela nr 1, a procentowy udział miejsc w tych placówkach ilustruje poniższy wykres.

Tabela 1

Lp.	Typ placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc
1.	socjalizacyjna	22	736
2.	interwencyjna	4	130
3.	wielofunkcyjna	18	1038
4.	rodzinna	44	363
	ogółem	88	2267

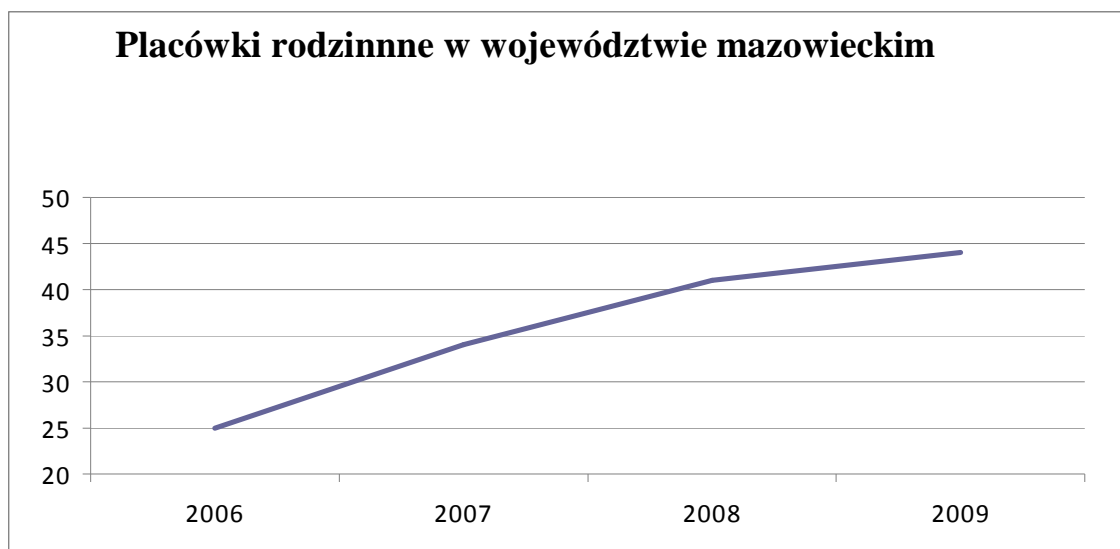

Liczbę całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych, z podziałem na typy na przestrzeni ostatnich kilku lat przedstawia tabela nr 2.

Tabela 2

Lp.	Typ placówki	Liczba placówek w 2006 r.	Liczba placówek w 2007 r.	Liczba placówek w 2008 r.	Liczba placówek w 2009 r.
1.	socjalizacyjna	25	24	22	22
2.	interwencyjna	4	4	4	4
3.	wielofunkcyjna	14	16	17	18
4.	rodzinna	25	34	41	44
	ogółem	68	78	84	88

Z przedstawionych danych wynika, że zmniejszyła się liczba placówek socjalizacyjnych, przy równoczesnym wzroście placówek wielofunkcyjnych. W ramach dochodzenia do standardów oraz uwzględniając potrzeby powiatów placówki socjalizacyjne przekształciły się w placówki wielofunkcyjne, łączące różne typy placówek. Od 2006 r. na terenie województwa mazowieckiego wzrosła liczba placówek rodzinnych, co przedstawia poniższy wykres.

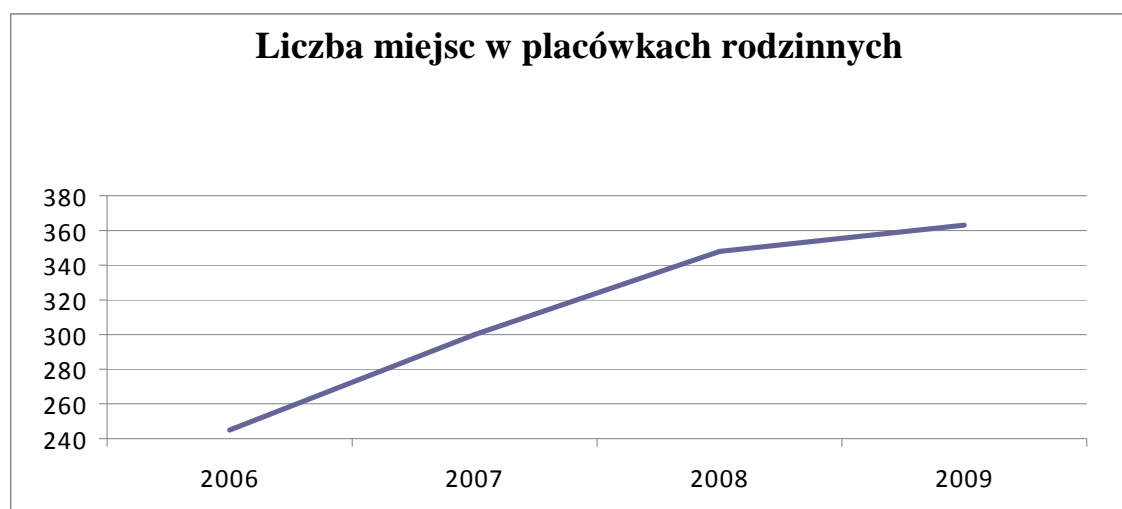
Liczbę miejsc w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych na przestrzeni ostatnich kilku lat przedstawia tabela nr 3.

Tabela 3

Lp.	Typ placówki	Liczba miejsc w 2006 r.	Liczba miejsc w 2007 r.	Liczba miejsc w 2008 r.	Liczba miejsc w 2009 r.
1.	socjalizacyjna	1102	963	808	736
2.	interwencyjna	200	200	130	130
3.	wielofunkcyjna	845	963	947	1038
4.	rodzinna	245	300	348	363
	ogółem	2392	2426	2233	2267

Z przedstawionych danych wynika, że zmalała liczba miejsc w placówkach socjalizacyjnych i interwencyjnych, co było związane z koniecznością osiągnięcia wymaganego standardu opieki i wychowania przez placówki. Placówki, które nie osiągają wymaganego standardu, są

obowiązane do realizacji programu naprawczego do dnia 31 grudnia 2010 r. Od 2006 r. wzrosła liczba miejsc w placówkach rodzinnych, co przedstawia poniższy wykres.

Całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze z podziałem na typy oraz liczbę miejsc w tych placówkach przedstawia tabela nr 4.

Tabela 4

Lp.	Typ placówki	2007		2008		2009	
		Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba placówek	Liczba miejsc
1.	socjalizacyjna	24	963	22	808	22	736
2.	interwencyjna	4	200	4	130	4	130
3.	wielofunkcyjna	16	963	17	947	18	1038
4.	rodzinna	34	300	41	348	44	363
	Razem	78	2426	84	2233	88	2267

W stosunku do 2007 r. zwiększyła się liczba placówek rodzinnych o 10 oraz liczba miejsc w tych placówkach o 63. Zmniejszyła się liczba placówek socjalizacyjnych oraz liczba miejsc w tych placówkach. Utworzone zostały 2 placówki wielofunkcyjne, a liczba miejsc w placówkach tego typu zwiększyła się o 75.

1.2. Wychowankowie całodobowych placówek opiekuńczo - wychowawczych

Na podstawie art. 80 ust. 1 cytowanej ustawy o pomocy społecznej dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej może być umieszczone w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Skierowanie dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej do całodobowej placówki opiekuńczo – wychowawczej na pobyt całodobowy może nastąpić po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej.

Na początku 2009 r. w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych województwa mazowieckiego przebywało 2224 dzieci, w tym 452 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, umożliwiającą adopcję. Duża liczba wychowanków z uregulowaną sytuacją prawną przebywających w placówkach jest spowodowana m.in. niewystarczającą liczbą rodzin adopcyjnych, brakiem zgody starszych dzieci na umieszczenie w rodzinnej formie opieki zastępczej, a także faktem chęci adopcji jedynie małych dzieci, bądź stworzenia rodziny zastępczej dla dzieci „bez większych problemów”.

Tabela 5 Liczba dzieci przyjętych w I połowie 2008 i 2009 roku.

Typ placówki	w I połowie 2008 r. przyjęto:	w I połowie 2009 r. przyjęto:
socjalizacyjna	89 dzieci	128 dzieci,
wielofunkcyjna	352 dzieci	302 dzieci,
interwencyjna	322 dzieci	330 dzieci,
rodzinna	27 dzieci	31 dzieci.
ogółem	790 dzieci	791 dzieci

Jak wynika z powyższej tabeli, liczba dzieci umieszczonych w I połowie 2009 roku w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych zmalała w porównaniu do I połowy 2008 roku jedynie w przypadku placówek wielofunkcyjnych. Natomiast w pozostałych typach placówek w 2009 roku nastąpił wzrost liczby przyjętych dzieci.

Najczęstsze powody umieszczania dzieci w placówce:

- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- alkoholizm rodziców,
- choroba psychiczna lub upośledzenie umysłowe rodziców,
- pobyt jednego z rodziców w zakładzie karnym,
- przemoc w rodzinie.

Liczbę dzieci w poszczególnych typach placówek przedstawia tabela nr 6.

Tabela 6

Lp.	Typ placówki	Liczba dzieci wg stanu na dzień 01.01.2009 r.	Liczba dzieci wg stanu na dzień 30.06.2009 r.
1.	socjalizacyjna	803	791
2.	wielofunkcyjna	949	961
3.	interwencyjna	159	165
4.	rodzinna	313	327
	ogółem	2224	2244

Z danych przedstawionych w tabeli wynika, że liczba dzieci przebywających w całodobowych placówkach na przestrzeni I półrocza 2009 r. nieznacznie wzrosła.

Całodobowy pobyt dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej powinien mieć charakter przejściowy – do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinnej formie opieki zastępczej.

W pierwszej połowie 2009 r. całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze opuściło 771 dzieci, z tego 257 trafiło do innych placówek.

Tabela nr 7 obrazuje, dokąd odeszły dzieci w I półroczu 2009 r. z poszczególnych typów placówek.

Tabela 7

Lp.	Typ placówki	dom rodzinny	rodzina zastępcza	rodzina adopcyjna	inna placówka	usamodzieliło się	ogółem
1.	socjalizacyjna	39	21	15	17	48	140
2.	wielofunkcyjna	93	35	30	71	61	290
3.	interwencyjna	107	10	37	168	2	324
4.	rodzinna	4	5	2	1	5	17
	ogółem	243	71	84	257	116	771

Powyższe dane wskazują, że największa liczba dzieci powróciła do domów rodzinnych z placówek interwencyjnych (78 dzieci z Pogotowia Opiekuńczego Nr 2 i 25 dzieci z Pogotowia Opiekuńczego Nr 1 w Warszawie) oraz placówek wielofunkcyjnych (26 dzieci z Domu Dziecka Nr 15 w Warszawie, ul. Nowogrodzka i 13 dzieci z Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny „KOŁO” w Warszawie). W rodzinach adopcyjnych umieszczono 84 dzieci, w tym 37 z Interwencyjnej Placówki Opiekuńczej Fundacja Rodzin Adopcyjnych

z Otwocka oraz 19 dzieci z placówki wielofunkcyjnej - Domu Dziecka Nr 15 w Warszawie. Do rodzin zastępczych największa liczba dzieci odeszła z Domu Dziecka Nr 15 w Warszawie. Do innego typu placówek odeszło 119 dzieci z Pogotowia Opiekuńczego Nr 2 w Warszawie oraz 27 dzieci z Pogotowia Nr 1 w Warszawie.

1.3. Wydawanie i cofanie zezwoleń na prowadzenie całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych

Do zadań wojewody w zakresie pomocy społecznej należy wydawanie i cofanie zezwoleń lub zezwoleń warunkowych na prowadzenie całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych.

W związku z powyższym podmiot prowadzący placówkę występuje do Wojewody Mazowieckiego z wnioskiem o wydanie zezwolenia na prowadzenie całodobowej placówki opiekuńczo – wychowawczej, dołączając wymagane dokumenty określone w art. 80a ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. Zezwolenie wydaje się po przeprowadzeniu wizytacji obiektu, w którym usytuowana jest placówka.

Zezwolenie na prowadzenie placówki wydaje się na czas nieokreślony, jeżeli podmiot o nie występujący spełnia wymagane standardy, o których mowa w art. 81 ust. 10 pkt 4 i 5 ustawy o pomocy społecznej oraz w rozporządzeniu w sprawie placówek opiekuńczo - wychowawczych (Dz. U. Nr 201 poz. 1455).

Na dzień 31.12.2009 r. **Wojewoda Mazowiecki wydał zezwolenia na prowadzenie placówek na czas nieokreślony łącznie dla 38 całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych**, w tym:

- 34 rodzinnych,
- 3 socjalizacyjnych,
- 1 interwencyjnej.

Podmiotowi prowadzącemu całodobową placówkę opiekuńczo – wychowawczą, który nie osiągnął obowiązującego standardu, wojewoda wydaje zezwolenie warunkowe na czas realizacji programu naprawczego, tj. do dnia 31 grudnia 2010 r.

Na dzień 31.12.2009 r. **zezwoleń warunkowe zostały wydane na prowadzenie 20 całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych**, w tym:

- 9 socjalizacyjnych,
- 9 wielofunkcyjnych,
- 2 interwencyjnych.

W 2009 r. do Wydziału Polityki Społecznej wpłynęło 10 wniosków o wydanie zezwolenia na prowadzenie całodobowej placówki opiekuńczo – wychowawczej, z czego wydano 8 zezwoleń, 2 sprawy są w trakcie rozpatrzenia. Łącznie 27 wniosków o wydanie zezwolenia jest w toku, w tym 12 z 2007 r. oraz 13 z 2008r., 3 placówki nie złożyły wniosków.

Placówki opiekuńczo – wychowawcze podlegają obowiązkowi rejestracji na mocy art. 84 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej.

Rejestr placówek opiekuńczo – wychowawczych prowadzi wojewoda na podstawie art. 22 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej.

W przypadku wydania zezwolenia lub zezwolenia warunkowego na prowadzenie całodobowej placówki opiekuńczo – wychowawczej, placówka zostaje wpisana do **Rejestru placówek opiekuńczo – wychowawczych województwa mazowieckiego**.

Placówki wsparcia dziennego również podlegają obowiązkowi rejestracji na mocy wyżej wymienionego art. 84 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej.

Na dzień 31.12.2009 r. zarejestrowanych zostało **97 placówek wsparcia dziennego**, w tym:

- **84** prowadzonych przez podmioty niepubliczne
- **13** prowadzonych przez podmioty publiczne.

1.4. Kontrole przeprowadzone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w 2009 r.

W 2009 r. Wydział Polityki Społecznej przeprowadził łącznie **67** kontroli w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego:

17 – kontroli kompleksowych, w tym 12 w całodobowych placówkach
oraz 5 w placówkach wsparcia dziennego,

17 – kontroli problemowych, w tym 14 w całodobowych placówkach
oraz 3 w placówkach wsparcia dziennego,

3 – kontrole sprawdzające w całodobowych placówkach,

30 – kontroli doraźnych, w tym 3 w placówkach całodobowych
oraz 27 kontroli w placówkach wsparcia dziennego.

Przedmiot przeprowadzonych kontroli:

kontrole kompleksowe:

- realizacja standardu opieki i wychowania w placówce, zgodność zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami, ocena stopnia realizacji programu naprawczego;

kontrole problemowe:

- praca z rodziną wychowanka w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej;
- realizacja standardu opieki i wychowania w placówce opiekuńczo – wychowawczej;

kontrole sprawdzające:

- realizacja standardu opieki i wychowania w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej, zgodność zatrudnienia pracowników placówek z wymaganymi kwalifikacjami, stopień realizacji programu naprawczego;

kontrole doraźne:

- realizacja standardu opieki i wychowania w placówce opiekuńczo - wychowawczej oraz zgodność zatrudnienia pracowników placówki z wymaganymi kwalifikacjami.

Wszystkie kontrole doraźne i problemowe placówek wsparcia dziennego zostały przeprowadzone w związku ze złożonymi wnioskami o wpisanie placówki do Rejestru placówek opiekuńczo – wychowawczych województwa mazowieckiego.

W 2009 roku przeprowadzono **19** wizytacji obiektu w związku z procedurą wydawania zezwoleń lub zezwoleń warunkowych na prowadzenie całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych.

2. Realizacja standardu opieki i wychowania w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2009 r.

2.1. Praca wychowawcza z dzieckiem realizowana w placówkach

Zgodnie z § 32 cytowanego rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych placówka tworzy warunki do fizycznego, psychicznego i poznawczego rozwoju dziecka.

Zapewnia dzieciom dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, terapeutycznych i rewalidacyjnych na podstawie § 27 cytowanego rozporządzenia.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych zapewnione były warunki do fizycznego, psychicznego i poznawczego rozwoju dzieci.

Wychowankowie mieli zapewniony dostęp do nauki w szkołach podstawowych i gimnazjach, znajdujących się w najbliższej okolicy oraz w szkołach ponadgimnazjalnych. Niektórzy wychowankowie podejmowali studia wyższe. Placówki organizowały dowóz dzieci do szkół, a także w razie potrzeby opłacały pobyt w internacie.

Dzieci, w razie potrzeby korzystały z nauczania w systemie indywidualnym oraz nauczania specjalnego w Ośrodkach Szkolno – Wychowawczych. Wychowankowie z Rodzinnego Domu Dziecka w Warszawie uczęszczali do Szkoły Podstawowej Wspierania Rozwoju, gdzie mieli zapewnioną pomoc reedukatora, zajęcia wyrównawcze oraz pomoc psychologa i terapeuty.

Biorąc pod uwagę potrzeby i możliwości pracy z dziećmi zaburzonymi, w Domu Dziecka Nr 11 w Warszawie utworzono dla wychowanków wymagających specjalnej troski filię przy ul. Mickiewicza, a w placówce przy ul. Bohaterów zatrudniono reedukatora i logopedę. Wychowankowie tej placówki uczestniczyli w zajęciach specjalistycznych prowadzonych przez Poradnię Profilaktyczno – Terapeutyczną „OPTA”.

Wychowawcy, a w placówkach rodzinnych dyrektorzy utrzymywali stały kontakt ze szkołami. W celu wyrównywania zaległości szkolnych wychowankowie korzystali z zajęć wyrównawczych i reedukacyjnych prowadzonych w placówce lub w szkole. Wychowawcy i wolontariusze (najczęściej studenci odbywający praktyki) zapewniali pomoc w nauce, w szczególności w odrabianiu pracy domowej. W Powiatowym Zespole Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Konstancinie – Jeziorna osoby prywatne, spoza placówki udzielały dzieciom pomocy w nauce przedmiotów ścisłych. Wychowankowie korzystali z dodatkowych zajęć organizowanych poza placówką, na przykład z nauki języków obcych i korepetycji. Troje uzdolnionych wychowanków z Rodzinnych Domów Dziecka w Płocku wyjechało na obóz językowy do Anglii w ramach Funduszu Stypendialnego, który został utworzony przy Ośrodku Adopcyjno – Opiekuńczym w Radomiu.

Z uwagi na szczególne potrzeby wychowanków zapewniano zajęcia specjalistyczne, na przykład:

- w Domu Dziecka Nr 4 w Warszawie prowadzone były warsztaty pracy nad złością i przeciwdziałania agresji, zajęcia profilaktyczne i wspierania rozwoju psychospołecznego, poza placówką wychowankowie uczestniczyli w zajęciach reedukacyjnych, logopedycznych, korekcyjnych, socjoterapeutycznych, profilaktyki uzależnień, hipoterapii;
- w Domu Dziecka Nr 16 w Warszawie we współpracy z Fundacją ORIMARI prowadzone były zajęcia dla dzieci po urazach neurologicznych lub w ramach stymulacji rozwojowej;
- w Domu Dziecka im. Matki Weroniki w Siennicy realizowany był program zajęć artterapii, wychowanki brały również udział w zajęciach ART - TZA organizowanych przez poradnię psychologiczno – pedagogiczną;

- w Domu Dziecka Nr 11 w Warszawie realizowany był program socjoterapeutyczny, trening interpersonalny, szkolenie dotyczące zagrożeń wynikających z korzystania z Internetu; poza placówką wychowankowie uczestniczyli w terapii poznawczo – behawioralnej, seksuologicznej, dla ofiar przemocy oraz indywidualnej terapii psychologicznej;
- wychowankowie Powiatowego Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Konstancinie – Jeziorna uczestniczyli w cyklu spotkań edukacyjno – profilaktycznych dotyczących zagrożeń uzależnieniami, prowadzonych przez Ośrodek Badań i Usług Psychologicznych PTP oraz w zajęciach warsztatowych dotyczących edukacji seksualnej prowadzonych przez edukatorów z grupy „PONTON”;
- wychowankowie Całodobowej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej Typu Rodzinnego z Piastowa korzystali z zajęć specjalistycznych prowadzonych przez Zespół Ośrodków Wsparcia w Piastowie;
- w Domu Dziecka w Solcu n. Wisłą organizowane były zajęcia logopedyczne, korekcyjne, kompensacyjne, terapeutyczne, socjoterapeutyczne;
- chłopcy z Rodzinnego Domu Dziecka w Warszawie, przy ul. Karowej korzystali z terapii organizowanej przez Fundację „Dzieci Niczyje”;
- wychowankowie Rodzinnych Domów Dziecka w Radomiu uczestniczyli w warsztatach terapeutycznych na temat „Odkryj twórcę w sobie”, które to uaktywniały przestrzeń twórczą dzieci poprzez psychodramę, arteterapię, muzykoterapię, choreoterapię.

Czas wolny w placówkach organizowany był z uwzględnieniem wieku i zainteresowań wychowanków. Placówki stwarzały dzieciom warunki do uczestnictwa w zajęciach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych. Najczęściej były to zajęcia: plastyczne, kulinarne, komputerowe, muzyczne, teatralne, filmowe, zajęcia na siłowni i boiskach organizowane na terenie placówki lub poza nią. Wychowankowie uczestniczyli w imprezach plenerowych. Uczęszczali na basen i zajęcia sportowe również w ramach uczniowskich klubów sportowych. Organizowane były wyjazdy do kin, teatrów, muzeów, na wycieczki i biwaki oraz atrakcyjne wyjazdy wakacyjne.

W placówkach uroczyście obchodzono święta i urodziny dzieci.

W organizowanie czasu wolnego angażowały się samorządy wychowanków.

Placówki pozyskiwały środki od sponsorów, współpracując w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, na przykład wychowanki z Domu Dziecka w Siennicy korzystały z kolonii organizowanych przez organizację pozarządową Pro – Bono.

Szkoła Główna Straży Pożarnej zapraszała wychowanków Domu Dziecka Nr 16 w Warszawie na pokazy strażackie. Z placówką współpracowało Stowarzyszenie Ambasadorowych, które raz w tygodniu organizowało dla dzieci zabawy, wyjścia, uroczystości.

Wychowankowie z Domu Dziecka Nr 4 w Warszawie uczęszczali na warsztaty teatralne do Teatru „Lalka” oraz na zajęcia ogólnorozwojowe w różnych blokach tematycznych, organizowane przez Centrum Parafiadowe.

Rodzinny Dom Dziecka Nr 1 w Radomiu, w ramach konkursu ogłoszonego przez Fundację Świętego Mikołaja otrzymał w nagrodę: naukę jazdy konnej oraz naukę pływania dla wszystkich dzieci i opiekunów.

2.2. Praca stałego zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka

Na podstawie § 10 cytowanego rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych, w placówce działa stały zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, który dokonuje oceny sytuacji dziecka w celu:

- ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka;
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną;
- modyfikowania indywidualnego planu pracy;
- zgłaszania do ośrodka adopcyjno – opiekuńczego dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą adopcję;
- ceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb;
- oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w placówce;
- informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w innej placówce działającej na podstawie odrębnych przepisów dotyczących kształcenia i opieki zdrowotnej, w tym w młodzieżowym ośrodku socjoterapii, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, ośrodku leczniczo – wychowawczym.

W skontrolowanych placówkach socjalizacyjnych i wielofunkcyjnych stały zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka dokonywał oceny sytuacji dziecka nie rzadziej niż co pół roku. W szczególnych przypadkach organizowane były dodatkowe spotkania zespołu. Jednakże nie zawsze był przestrzegany przepis § 18 ust. 2 cytowanego rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych, który wskazuje, że po przyjęciu dziecka do placówki stały zespół niezwłocznie dokonuje oceny sytuacji dziecka.

W skład zespołu wchodził najczęściej pracownicy placówki: dyrektor, psycholog, pedagog, pracownik socjalny oraz wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka. Na posiedzenia zespołu nie zawsze zapraszano przedstawiciela właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie i ośrodka adopcyjno – opiekuńczego, co było niezgodne z obowiązującym przepisem § 10 ust. 4 pkt 4 cytowanego rozporządzenia.

Niektóre placówki, na przykład Powiatowy Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Konstancinie - Jeziornej na posiedzenia zespołu zapraszały rodziców dziecka, a Dom Dziecka Nr 4 w Warszawie zapraszał przedstawicieli poradni psychologiczno – pedagogicznej.

Z analizy protokołów wynika, że podczas posiedzeń zespołu najczęściej omawiana była aktualna sytuacja rodzinna i prawna dziecka, stan zdrowia, problemy wychowawcze i potrzeby dziecka. Ustalano zasadność dalszego pobytu dziecka w placówce, a także zalecenia do dalszej pracy z dzieckiem. Omawiano warunki powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub zgłoszenia do adopcji, poszukiwania rodzinnej formy opieki zastępczej, czy zmiany placówki. W wielu sprawdzonych protokołach z posiedzeń zespołu brakowało zapisów świadczących o dokonywaniu analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną oraz modyfikowaniu indywidualnych planów pracy, co jest niezgodne z § 10 ust. 2 pkt 2 i 3 rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych.

W placówkach rodzinnych zgodnie z § 11 ust. 1 cytowanego rozporządzenia, okresowej oceny sytuacji dziecka dokonywali dyrektorzy w porozumieniu z właściwym ośrodkiem adopcyjno – opiekuńczym. Do współpracy zapraszani byli przedstawiciele powiatowego centrum pomocy rodzinie i kuratorzy sądowi. W okresowej ocenie sytuacji dziecka uwzględniano: sytuację prawną dziecka, relacje z rodziną naturalną, stan zdrowia, sytuację szkolną oraz ustalano wnioski dotyczące zasadności pobytu dziecka w placówce. Okresowa ocena sytuacji dziecka dokonywana była nie rzadziej niż co pół roku.

2.3. Dokumentacja prowadzona w placówce

Na podstawie § 26 cytowanego rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych w placówce socjalizacyjnej i placówce wielofunkcyjnej dla każdego dziecka prowadzi się:

- indywidualny plan pracy;
- kartę pobytu;
- kartę udziału w zajęciach specjalistycznych z opisem ich przebiegu;

- arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych.

Zgodnie z § 12 rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych placówka realizuje z dzieckiem indywidualny plan pracy.

Wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka niezwłocznie opracowuje przy udziale dziecka indywidualny plan pracy w porozumieniu ze specjalistami.

Sprawdzone podczas kontroli indywidualne plany pracy zawierały diagnozę wstępną sytuacji dziecka, informacje dotyczące rodziny, stanu zdrowia, edukacji, funkcjonowania emocjonalnego i społecznego dziecka.

W Domu Dziecka Nr 16 w Warszawie, gdzie przebywały małe dzieci indywidualne plany pracy uwzględniały rozwój dziecka w zakresie: motoryki, manipulacji i konstrukcji, kontaktów społecznych, mowy i myślenia, nawyków i usamodzielniania oraz wnioski ze stałego zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka.

W sprawdzonych indywidualnych planach pracy najczęściej brakowało wyraźnie wyodrębnionych zadań długoterminowych i krótkoterminowych, o których mówi § 12 ust. 5 cytowanego rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz dat dokonywanych modyfikacji.

Z § 26 ust. 1 pkt 2 wynika, że karta pobytu powinna zawierać ocenę relacji dziecka z rodzicami, funkcjonowania społecznego dziecka w tej placówce i poza nią, nauki szkolnej dziecka, samodzielności dziecka, jego stanu emocjonalnego, stanu zdrowia dziecka oraz informację o szczególnych potrzebach dziecka i znaczących dla dziecka wydarzeniach.

W większości skontrolowanych placówek karty pobytu prowadzone były w formie oceny punktowej, która w niewystarczającym zakresie odzwierciedlała funkcjonowanie dziecka w wymienionych wyżej obszarach.

Nie wszystkie placówki prowadziły karty udziału w zajęciach specjalistycznych oraz arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych.

Zgodnie z § 26 ust. 3 cytowanego rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych w placówce rodzinnej dla każdego dziecka prowadzi się:

- indywidualny plan pracy;
- kartę pobytu, która zawiera uaktualnioną informację o znaczących dla dziecka wydarzeniach, w tym o postępach w nauce szkolnej, stanie zdrowia dziecka oraz ocenę aktualnej sytuacji dziecka.

W skontrolowanych placówkach typu rodzinnego prowadzone były indywidualne plany pracy z dzieckiem, które zawierały informacje na temat sytuacji rodzinnej dziecka, stanu zdrowia, edukacji, funkcjonowania społecznego, możliwości i potrzeb opiekuńczych dziecka. Indywidualne plany były opracowywane i modyfikowane we współpracy z właściwym ośrodkiem adopcyjno – opiekuńczym. Z przeprowadzonej analizy planów wynika, że nie wszystkie zawierały działania krótkoterminowe i długoterminowe.

W większości placówek rodzinnych karty pobytu dziecka zawierały ocenę punktową w poszczególnych sferach życia dziecka, informację o znaczących dla dziecka wydarzeniach oraz ocenę aktualnej sytuacji dziecka.

W czasie kontroli poinformowano dyrektorów placówek o możliwości dostosowania karty pobytu do potrzeb dziecka, z uwzględnieniem wymogów określonych w § 26 ust. 3 cytowanego rozporządzenia.

2.4. Kwalifikacje zatrudnionej kadry

Kwalifikacje dyrektorów, kierowników, pracowników pedagogicznych oraz innych pracowników o specjalistycznych kwalifikacjach zawodowych, zapewniających zaspokojenie potrzeb dziecka w placówce zostały określone w § 37 i § 38 cytowanego rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych.

W skontrolowanych całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych pracownicy posiadali wymagane kwalifikacje, z wyjątkiem osób zatrudnionych na stanowisku opiekuna dziecięcego (w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej Wielofunkcyjnej w Gołotczyźnie i Ośrodku Wspomagania Rodziny w Warszawie – Pyrach), które nie spełniały wymogów kwalifikacyjnych określonych w § 38 ust. 1 pkt 6 cytowanego rozporządzenia.

Pracownicy doskonalili swoje umiejętności zawodowe, uczestnicząc w szkoleniach, a także podnosili kwalifikacje zawodowe na studiach podyplomowych.

Dyrektorzy placówek rodzinnych odbyli szkolenie dla kandydatów do prowadzenia placówek rodzinnych i otrzymali opinie ośrodka adopcyjno – opiekuńczego o posiadaniu odpowiedniego przygotowania.

Pracę wychowawców w dużej mierze wspomagali specjaliści zatrudnieni w placówkach: pedagodzy, psychologzy, pracownicy socjalni. Nieliczne placówki zatrudniały również terapeutów i logopedów.

Pracownicy placówek wspierani byli przez wolontariuszy, którzy pomagali dzieciom w nauce oraz rozwijaniu indywidualnych zdolności.

Na podstawie § 8 ust. 3 cytowanego rozporządzenia wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, realizuje zadania wynikające z indywidualnego planu pracy oraz pozostaje w stałym kontakcie z rodziną dziecka, przy czym jeden wychowawca kieruje procesem wychowawczym nie więcej niż 8 dzieci. W nielicznych placówkach wychowawca kierował procesem wychowawczym większej liczby dzieci.

W czasie zajęć opiekuńczych i wychowawczych odbywających się na terenie placówki pod opieką jednego wychowawcy może przebywać do 10 dzieci, co wynika z § 25 ust. 2 cytowanego rozporządzenia. W Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej Wielofunkcyjnej w Gołotczyźnie pod opieką jednego wychowawcy przebywało 16 dzieci, co było niezgodne z wyżej wskazanym przepisem.

2.5. Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli

W wyniku kontroli przeprowadzonych w powyższym zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- nieprawidłowe prowadzenie lub brak odpowiedniej dokumentacji związanej z pobytem wychowanka w placówce (indywidualny plan pracy, karta pobytu, karta udziału w zajęciach specjalistycznych z opisem ich przebiegu, arkusz badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych),
- niewystarczający zakres działań wykonywanych przez stały zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka oraz brak pełnej dokumentacji w tym zakresie,
- brak udziału przedstawicieli właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz ośrodka adopcyjno – opiekuńczego w posiedzeniach stałego zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka,
- brak odpowiedniej liczby zatrudnionej kadry w odniesieniu do liczby wychowanków,
- brak odpowiednich kwalifikacji zatrudnionych pracowników na stanowisku opiekuna.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami do kierowników jednostek zostały skierowane zalecenia pokontrolne.

3. Praca z rodziną wychowanka w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej

3.1. Działania podejmowane w placówce w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej

Rozporządzenie w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych wskazuje, że:

- placówka umożliwi dzieciom regularne, osobiste i bezpośrednie kontakty z rodzicami oraz innymi osobami bliskimi, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał lub ograniczył ich prawo do osobistych kontaktów z dzieckiem;
- placówka socjalizacyjna pracuje z rodziną dziecka;
- placówka interwencyjna sporządza diagnozę psychologiczno – pedagogiczną dziecka i diagnozę jego sytuacji rodzinnej oraz ustala wskazania do dalszej pracy z dzieckiem;
- placówka rodzinna ustala zasady kontaktów dziecka z rodzicami w porozumieniu z sądem, centrum pomocy rodzinie i ośrodkiem adopcyjno – opiekuńczym.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że praca z rodziną podejmowana była bezpośrednio po przyjęciu dziecka do placówki. Polegała na nawiązaniu i podtrzymywaniu przez pracowników bezpośredniego kontaktu z rodzicami.

W celu ukierunkowania pracy z rodziną w skontrolowanych placówkach typu socjalizacyjnego oraz w placówkach wielofunkcyjnych opracowano *Programy pracy z rodziną*. Założeniem programów było między innymi motywowanie rodziców do systematycznych i bezpośrednich kontaktów z dzieckiem, mobilizowanie do podjęcia działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej, w celu powrotu dziecka do domu rodzinnego. Programy uwzględniały między innymi: diagnozę rodziny, podstawowe zasady i metody współpracy z rodziną.

W Domu Dziecka „Julin” w Kaliskach opracowano *Procedury pracy z rodziną wychowanka*, które określały: kolejne etapy pracy z rodziną, szczegółowe działania w tym zakresie, rodzaj dokumentacji oraz osoby odpowiedzialne.

W Domu na Zielonym Wzgórzu w Kisielanach opracowano *Indywidualne programy powrotu wychowanka do domu rodzinnego*. W wyniku realizacji programów, w 2009 r. dwoje dzieci powróciło do domów rodzinnych.

W Ośrodku Wspomagania Rodziny w Warszawie – Pyrach pracą z rodziną zajmował się Ośrodek Reintegracji Rodziny, działający w strukturze placówki. W 2009 r. realizowano program „Odzyskać dziecko”, który zakładał motywowanie rodziców do podjęcia zmian w celu powrotu dziecka do domu rodzinnego. W ramach programu odbywały się spotkania grupowe i indywidualne z rodzicami, zorganizowany był wspólny wyjazd wakacyjny rodziców z dziećmi, ponadto tworzone były i realizowane wspólnie z rodzicami indywidualne plany powrotu dziecka do rodziny.

Pierwszy kontakt z rodziną dziecka podejmowali wychowawcy oraz specjaliści zatrudnieni w placówce: psycholog, pedagog, pracownik socjalny w celu zebrania informacji niezbędnych do dalszej pracy, w ramach kompetencji każdej z wymienionych osób.

Dalszą pracę z rodziną najczęściej kontynuował pracownik socjalny, który zgodnie z § 8 ust. 4 cytowanego rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych pracuje z rodziną dziecka, rozpoznaje jego sytuację rodzinną, utrzymuje kontakt z instytucjami wspierającymi tę rodzinę, inicjuje działania niezbędne do unormowania sytuacji rodziny i umożliwienia powrotu dziecka do rodziny.

W kontrolowanych placówkach pracownicy socjalni podejmowali następujące działania w zakresie pracy z rodziną naturalną wychowanka:

- diagnozowali sytuację rodzinną dziecka w oparciu o wywiady środowiskowe oraz dostępną dokumentację,
- inicjowali działania niezbędne do unormowania sytuacji prawnej wychowanków,
- zgłaszali do ośrodków adopcyjno – opiekuńczych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną,
- odwiedzali domy rodzinne dzieci, pomagali rodzicom w czasie pobytu dziecka w domu,
- wspierali rodziców w zakresie ich leczenia i terapii,
- składali wnioski do sądu o zgodę na urlopowanie dziecka do domu rodzinnego,
- współpracowali z instytucjami wspierającymi dziecko i rodzinę.

W powyższym zakresie pracownicy socjalni współpracowali z wychowawcami, którzy zgodnie z § 8 ust. 3 cytowanego rozporządzenia realizują zadania wynikające z indywidualnego planu pracy oraz pozostają w stałym kontakcie z rodziną dziecka.

Wychowawcy rozmawiali z dziećmi o sytuacji i problemach występujących w ich domach rodzinnych. W indywidualnych planach pracy z dzieckiem uwzględniali działania z zakresu pracy z rodziną. Planowane działania dotyczyły między innymi: utrzymywania systematycznych kontaktów z rodzicami, podjęcia leczenia przez rodziców, poprawy ich sytuacji życiowej poprzez znalezienie pracy, uczestnictwa w uroczystościach ważnych dla dziecka, urlopowania dziecka do domu rodzinnego. W Domu Dziecka „Julin” w Kaliskach oraz w Domu na Zielonym Wzgórzu w Kisielanach do indywidualnych planów załączane były arkusze kontaktów z rodziną oraz notatki służbowe sporządzane przez wychowawców podczas wizyt w domach rodzinnych wychowanków.

W Domu Dziecka w Kowalewie wychowawcy zobowiązani byli do wizyt w domach rodzinnych dzieci zgodnie z harmonogramem zatwierdzonym przez dyrektora placówki.

W wielu placówkach pracę wychowawcy i pracownika socjalnego wspierali psycholog i pedagog, którzy zgodnie z § 8 ust. 5 przygotowują diagnozę indywidualną dziecka, prowadzą zajęcia terapeutyczne oraz poradnictwo psychologiczno - pedagogiczne dla rodziców dzieci przebywających w placówce.

W Domu Dziecka „Julin” w Kaliskach specjaliści sporządzali diagnozę psychologiczno – pedagogiczną dziecka, uwzględniając jego relacje z rodziną. Prowadzili indywidualne konsultacje psychologiczne i pedagogiczne, rozmowy wspierające, profilaktyczne, motywujące, poradnictwo oraz terapię rodzin ukierunkowaną na rozwiązanie bieżących problemów. Kontynuowali rozpoczęty w 2008 r. program terapeutyczny „Wracamy” dla rodziców i wychowanków, w ramach którego:

- w warsztatach umiejętności wychowawczych uczestniczyło 12 rodziców,
- przeprowadzono 19 indywidualnych konsultacji psychologicznych,
- przeprowadzono rozmowy terapeutyczne i konsultacje z 35 wychowankami.

W Domu Dziecka Nr 4 w Warszawie rodzicom zaproponowano udział w zajęciach specjalistycznych „Przeciw agresji”.

W Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Ostrołęce dzieci i rodzice korzystali z programów socjoterapeutycznych oraz profilaktyczno – terapeutycznych prowadzonych przez pedagoga i terapeutę.

W Pogotowiu Opiekuńczym w Izdebnie oraz w Powiatowym Zespole Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Gostyninie nie prowadzono dokumentacji w zakresie zajęć specjalistycznych prowadzonych z rodzicami wychowanków.

Na posiedzeniach stałego zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka oceniano aktualną sytuację rodzinną wychowanków, formułowano wnioski dotyczące dalszej pracy z rodziną, ustalano działania mające na celu powrót dziecka do rodziny naturalnej. Stosowano urlopowanie na podstawie wniosku stałego zespołu, za zgodą sądu na zasadach określonych w § 22 rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Z analizy protokołów wynika, że w posiedzeniach zespołu uczestniczyli w większości pracownicy placówek, ale zapraszani byli również przedstawiciele właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie, ośrodka adopcyjno – opiekuńczego, sądu opiekuńczego.

W Domu Dziecka w Równem oraz w Katolickiej Placówce Wychowawczej „Nasz Dom” w Warszawie w posiedzeniach zespołu nie brali udziału pracownicy ośrodka adopcyjno – opiekuńczego, co było niezgodne z § 10 ust. 4 rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych. W Domu na Zielonym Wzgórzu w Kisielanach oraz w Pogotowiu Opiekuńczym w Izdebnie w czasie posiedzeń nie realizowano wszystkich celów określonych w § 10 ust. 2 cytowanego rozporządzenia.

Katolicka Placówka Wychowawcza „Nasz Dom” w Warszawie współpracowała z rodzinami zaprzyjaźnionymi z województwa podkarpackiego, które posiadały pozytywną opinię ośrodka adopcyjno – opiekuńczego. Wychowanki placówki, które nie miały kontaktu z własnymi rodzinami, wyjeżdżały do rodzin zaprzyjaźnionych w okresie świąt, wakacji, ferii.

Z przeprowadzonych kontroli wynika, że pracownicy placówek podejmowali pracę z rodzinami wychowanków zarówno na terenie placówek jak i podczas wizyt w domach rodzinnych. Motywowali rodziców do większego zainteresowania się dziećmi, utrzymywania z nimi kontaktów, odwiedzin w placówce. Przestrzegali prawa rodziców do podejmowania ważnych decyzji w sprawie dzieci.

Umożliwiali wychowankom wyjazdy do domów rodzinnych oraz stwarzali warunki do odwiedzania dzieci w placówce przez bliskie im osoby. Ustalali zasady odwiedzin, z możliwością korzystania z pokoju gościnnego. Zapraszali rodziców na uroczystości organizowane w placówce. Włączali rodziców do prac na rzecz placówki.

Pracownicy informowali rodziców o warunkach, jakie powinni spełniać, aby dzieci mogły wrócić do domu rodzinnego. Mobilizowali rodziców do podjęcia działań związanych ze zmianą ich sytuacji życiowej, głównie znalezienia pracy i podjęcia leczenia uzależnień.

Pracownicy udzielali pomocy w zakresie poprawy warunków materialnych i bytowych, w poszukiwaniu pracy, w załatwianiu spraw urzędowych.

W wielu placówkach w powyższym zakresie podpisywane były *kontrakty* z rodzicami w celu zmobilizowania ich do poprawy sytuacji rodzinnej i umożliwienia dziecku powrotu do domu rodzinnego.

Z przeprowadzonych kontroli wynika, że całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze współpracowały z instytucjami wspierającymi rodzinę: powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami pomocy społecznej, ośrodkami adopcyjno – opiekuńczymi, sądami opiekuńczymi, powiatowymi urzędami pracy, szkołami, służbą zdrowia, samorządem, policją, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, organizacjami pozarządowymi.

W wyniku prowadzonej pracy z rodzinami wychowanków w I połowie 2009 r. do domów rodzinnych powróciło 243 dzieci, a 116 dzieci usamodzielniało się.

Z wieloma rodzicami nawiązanie współpracy było bardzo trudne, głównie z powodu ich choroby alkoholowej, choroby psychicznej, niepełnosprawności intelektualnej, czy pobytu w zakładzie karnym jednego z rodziców. W ocenie pracowników placówek występowały trudności w podjęciu współpracy z rodzicami wykazującymi bierną postawę, przejawiającą się brakiem zainteresowania sprawami dzieci.

W sytuacji braku możliwości współpracy z rodzicami, pracownicy placówek podejmowali działania zmierzające do umieszczenia dziecka w rodzinnych formach opieki zastępczej. W tym zakresie placówki współpracowały z ośrodkiem adopcyjno – opiekuńczym i właściwym powiatowym centrum pomocy rodzinie. W pierwszej połowie 2009 r. placówki zgłosiły 362 dzieci w celu poszukiwania dla nich rodziny adopcyjnej i 189 dzieci w celu poszukiwania rodziny zastępczej. W wyniku podjętych działań w rodzinie adopcyjnej zostało umieszczonych 84 dzieci, a w rodzinie zastępczej 71 dzieci. Głównymi powodami, dla których w dalszym ciągu mały odsetek dzieci trafia do rodzin zastępczych bądź adopcyjnych jest zbyt mała liczba tych rodzin, chęć adopcji jedynie małych dzieci oraz co się coraz częściej zdarza brak zgody starszych dzieci na adopcję lub problem nierozdzielania rodzeństw.

3.2. Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli

W wyniku kontroli przeprowadzonych w powyższym zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- niewystarczający zakres działań wykonywanych przez stały zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka w placówce – podczas posiedzeń nie uwzględniano wszystkich celów określonych w § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych,
- brak udziału przedstawicieli ośrodków adopcyjno – opiekuńczych w posiedzeniach stałego zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, co było niezgodnie z § 10 ust. 4 pkt 4 rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych,
- nieprawidłowo opracowane indywidualne plany pracy: brak udziału dziecka w opracowaniu planu, nie określono działań krótkoterminowych i długoterminowych, brak modyfikacji planu zgodnie z § 12 rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych,
- zakresy obowiązków: psychologa, pedagoga i pracownika socjalnego nie uwzględniały zadań dotyczących pracy z rodziną wychowanka, wynikających z wyżej cytowanego rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych,
- brak dokumentacji z zakresu pracy z rodziną dziecka prowadzonej przez specjalistów.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami do kierowników jednostek zostały skierowane zalecenia pokontrolne.

4. Realizacja standardu opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2009 r.

4.1. Praca opiekuńczo – wychowawcza w placówkach wsparcia dziennego

Placówki opiekuńczo – wychowawcze wsparcia dziennego zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej mają na celu wsparcie funkcji opiekuńczych rodziny. Dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w następujących placówkach:

- opiekuńczych prowadzonych w formie kół zainteresowań, świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, które pomagają dzieciom w pokonywaniu trudności szkolnych i organizowaniu czasu wolnego,

- specjalistycznych, w których jest realizowany program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w tym terapia pedagogiczna, psychologiczna, rehabilitacja, resocjalizacja.

W 2009 r. na terenie województwa mazowieckiego funkcjonowały:

244 placówki opiekuńczo – wychowawcze wsparcia dziennego, w tym:

- **224** placówki opiekuńcze;
- **20** placówek specjalistycznych.

Podmioty niepubliczne prowadziły 177 placówek wsparcia dziennego.

W 2009 r. Wydział Polityki Społecznej przeprowadził kontrole w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego w zakresie realizacji standardu opieki i wychowania oraz zgodności zatrudnienia pracowników placówek z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto te placówki opiekuńcze i specjalistyczne, których podmiot prowadzący wystąpił do Wojewody Mazowieckiego z wnioskiem o dokonanie wpisu do Rejestru placówek opiekuńczo – wychowawczych województwa mazowieckiego. Ponadto w kilku placówkach przeprowadzono kontrole kompleksowe.

Skontrolowane placówki prowadzone były przez podmioty niepubliczne: Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Caritas, Parafie Rzymskokatolickie, Katolickie Stowarzyszenie im. Św. Brata Alberta, Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Gniazdo”, Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom, ETOH - Fundację Rozwoju Profilaktyki i Problemów Alkoholowych, Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „KARAN”. Jedna placówka prowadzona była przez ośrodek pomocy społecznej.

Na podstawie § 29 ust. 4 rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych kierownik w porozumieniu z odpowiednią jednostką samorządu terytorialnego opracowuje regulamin, który określa organizację placówki wsparcia dziennego.

Placówki wsparcia dziennego działały w oparciu o regulamin organizacyjny, niektóre regulaminy wymagały dostosowania do obowiązujących przepisów prawa.

Placówki obejmowały opieką dzieci i młodzież szkolną zamieszukującą w najbliższej okolicy. Zgodnie z § 29 ust. 6 cytowanego rozporządzenia przyjmowanie dzieci do placówek wsparcia dziennego odbywało się bez skierowania.

Dzieci zapoznawane były z regulaminem oraz zasadami uczestnictwa w zajęciach. W Świetlicy dla Dzieci Parafii Św. Rodziny w Wyszku wychowawca wraz z dziećmi opracował kontrakt, który zawierał zasady zachowania w Świetlicy.

Placówki wsparcia dziennego zapewniały uczestnikom udział w różnorodnych zajęciach, które odbywały się w godzinach popołudniowych, dostosowanych do potrzeb dzieci i ich rodziców.

Większość skontrolowanych placówek wsparcia dziennego zapewniała pomoc w nauce i zagospodarowanie czasu wolnego, a tylko nieliczne realizowały profilaktykę i terapię.

Zgodnie z § 28 ust. 1 rozporządzenia placówki opiekuńcze zapewniały dzieciom:

- pomoc w nauce oraz w wyrównywaniu braków wiedzy szkolnej,
- organizację czasu wolnego, na przykład wycieczki, wyjścia do kina, teatru i biblioteki, uczestnictwo w imprezach organizowanych poza placówką,
- rozwój zainteresowań, między innymi w kółkach plastycznych, muzycznych, teatralnych, informatycznych,
- udział w zajęciach rekreacyjno – sportowych na boiskach, basenie, lodowisku.

Specjalistyczna placówka wsparcia dziennego zgodnie z § 28 ust. 2 cytowanego rozporządzenia poza wymienionymi wyżej formami pracy prowadzi w szczególności zajęcia socjoterapeutyczne oraz oddziaływania terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne i logopedyczne. Udziela pomocy w sytuacjach kryzysowych szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych w oparciu o diagnozę indywidualną dziecka i jego rodziny.

Kontrolowane placówki specjalistyczne prowadziły działalność profilaktyczną, socjoterapeutyczną, edukacyjną i informacyjną dotyczącą: zapobiegania uzależnieniom, promocji zdrowego stylu życia, alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

W Świetlicy Socjoterapeutycznej Caritas Diecezji Siedleckiej wychowankowie uczestniczyli w zajęciach profilaktyczno – terapeutycznych oraz profilaktyczno – wychowawczych

prowadzonych przez psychologa, pedagoga, logopedę, nauczyciela muzyki i nauczyciela plastyki.

W Zespole Świetlic Profilaktyczno – Wychowawczych i Terapeutycznych „Gniazd” - Gniazdo Nr 2 w Warszawie zajęcia dla rodziców i dzieci z zakresu umiejętności społecznych, komunikacji werbalnej, zachowań interpersonalnych prowadził psycholog rodzinny.

W Klubie Profilaktyki Środowiskowej „Amicus” w Płocku zajęcia indywidualne oraz grupowe prowadzone były w oparciu o miesięczne, kwartalne i roczne programy działania, które zawierały podstawowe założenia dotyczące pracy z dziećmi w podziale na bloki tematyczne. Wychowankowie uczestniczyli między innymi w zajęciach specjalistycznych z psychologiem, profilaktykiem do spraw uzależnień.

Działalność prowadzona była w pomieszczeniach będących w dyspozycji placówek wsparcia dziennego, przystosowanych do zajęć dydaktycznych i sportowo – rekreacyjnych, jak również poza placówkami.

Placówki zapewniały dzieciom jeden posiłek dziennie oraz wyposażenie w przedmioty potrzebne do zajęć. Wychowankowie zaangażowani byli w przygotowywanie posiłków. Większość placówek pozyskiwała żywność z Banku Żywności.

W kontrolowanych placówkach podejmowane były działania mające na celu nawiązanie i utrzymywanie kontaktu z rodzinami dzieci oraz motywowanie rodziców do współpracy. Rodzice wyrażali na piśmie zgodę na udział dziecka w prowadzonych zajęciach. Zapraszani byli na zebrania, angażowano ich w przygotowywanie uroczystości, organizowanie wycieczek. Jednakże tylko nieliczni rodzice podjęli współpracę w tym zakresie.

Indywidualna praca z rodzicami najczęściej polegała na przekazywaniu spostrzeżeń dotyczących zachowania dziecka, udzielaniu poradnictwa w sytuacjach kryzysowych, informowaniu o napotkanych trudnościach i osiągnięciach dziecka.

Przy Parafii Świętej Rodziny w Wyszkanie, oprócz Świetlicy dla Dzieci, funkcjonowała Poradnia Rodzinna, z której korzystali rodzice wychowanków Świetlicy.

Placówki wsparcia dziennego w celu wspierania funkcji opiekuńczej rodziny współpracowały:

- z wychowawcami i pedagogami szkolnymi w celu pomocy w nauce i rozwiązywaniu problemów wychowawczych,

- ośrodkami pomocy społecznej w celu wsparcia rodziców w ich problemach materialnych, zdrowotnych i wychowawczych,
- policją, strażą miejską, kuratorami sądowymi,
- organizacjami pozarządowymi, między innymi z Bankiem Żywności,
- instytucjami kulturalno – oświatowymi.

W większości placówek wsparcia dziennego, skontrolowanych w 2009 r. został powołany stały zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Jednakże zastrzeżenia budził sposób jego funkcjonowania oraz dokumentowanie pracy. W Klubie Młodzieżowym „Wrzeciono” w Warszawie nie protokołowano posiedzeń zespołu, w Klubach Profilaktyki Środowiskowej w Płocku brak było dokumentacji dotyczącej ustaleń podjętych na posiedzeniach zespołu, w Niepublicznym Środowiskowym Ognisku Wychowawczym TPD w Siedlcach zespół tylko w części realizował zadania określone w § 10 ust. 2 cytowanego rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych.

W skontrolowanych placówkach wsparcia dziennego stwierdzono nieprawidłowe prowadzenie lub brak odpowiedniej dokumentacji związanej z pobytem wychowanka w placówce. Nie wszystkie placówki prowadziły karty pobytu dzieci zgodnie z § 26 ust. 3 cytowanego rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych. W nielicznych placówkach indywidualne plany pracy z dziećmi były poprawnie prowadzone i modyfikowane.

4.2. Kwalifikacje zatrudnionej kadry

W skontrolowanych placówkach wsparcia dziennego poziom zatrudnienia i kwalifikacji kadry był zróżnicowany.

Zastrzeżenia budził brak wymaganych kwalifikacji, określonych w § 37 ust. 3 i § 38 ust. 1 cytowanego rozporządzenia w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych w odniesieniu do nielicznych kierowników i wychowawców. Należy jednak zauważyć, że wielu pracowników posiadało dodatkowe kwalifikacje i umiejętności przydatne w pracy wychowawczej w placówce. Uczestniczyli oni w kursach i szkoleniach, podejmowali studia podyplomowe. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Gniazdo” dla chętnych wychowawców organizowało superwizje.

W placówkach zatrudniani byli specjaliści, na przykład w Świetlicy Socjoterapeutycznej prowadzonej przez Caritas Diecezji Siedleckiej zatrudniony był

psycholog, pedagog, logopeda, informatyk, a w Klubie Młodzieżowym „Wrzeciono” w Warszawie instruktor sportowy.

W wielu placówkach pracownicy zatrudniani byli na podstawie umowy – zlecenia, co w sytuacji częstych zmian kadrowych powodowało brak ciągłości w opiece nad dziećmi.

Stan zatrudnienia wychowawców w stosunku do liczby dzieci był niewystarczający, na przykład w Świetlicy dla Dzieci Parafii Świętej Rodziny w Wyszku, która dysponowała 40 miejscami, pracował tylko jeden wychowawca, nie zatrudniono też kierownika.

Pracę wychowawców i specjalistów w znacznej mierze wspierali wolontariusze, którzy pomagali dzieciom w odrabianiu pracy domowej oraz organizowali czas wolny.

4.3. Nieprawidłowości stwierdzone podczas przeprowadzonych kontroli

W wyniku kontroli przeprowadzonych w placówkach wsparcia dziennego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- brak regulaminu lub nieprawidłowo skonstruowany regulamin organizacyjny placówki,
- nieprawidłowe prowadzenie lub brak odpowiedniej dokumentacji związanej z pobytem wychowanka w placówce np. brak kart pobytu oraz indywidualnych planów pracy z dzieckiem,
- brak powołanego zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka lub niewystarczający zakres działań wykonywanych przez zespół,
- niedostosowanie stanu zatrudnienia do liczby dzieci przebywających w placówce,
- zatrudnienie kierownika i wychowawców niezgodnie z wymaganymi kwalifikacjami.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami do kierowników jednostek lub podmiotu prowadzącego placówkę zostały skierowane zalecenia pokontrolne.

5. Podsumowanie

Na terenie województwa mazowieckiego w 2009 r. funkcjonowało 88 całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych, które dysponowały 2267 miejscami. W czerwcu 2009 r. przebywało w nich 2244 dzieci.

Większość placówek usytuowana była na terenie Warszawy i najbliższej okolicy. W 13 powiatach nie funkcjonowały całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze. W związku z tym dzieci umieszczane były w placówkach na terenie innych powiatów, co utrudniało współpracę z rodziną wychowanka.

Na przestrzeni lat 2006 – 2009 na terenie województwa mazowieckiego zwiększyła się liczba placówek rodzinnych oraz liczba miejsc w tych placówkach.

W pierwszej połowie 2009 r. całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze opuściło 771 dzieci, z tego 257 trafiło do innych placówek.

Do dnia 31.12.2009 r. zezwolenie na prowadzenie działalności na czas nieokreślony otrzymało 38 całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych, a zezwolenie warunkowe otrzymało 20 placówek.

W 2009 r. na terenie województwa mazowieckiego funkcjonowało 244 placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego, w tym 20 specjalistycznych. Zbyt mała była liczba specjalistycznych placówek wsparcia dziennego, które oprócz pomocy w nauce i organizacji czasu wolnego zapewniały dzieciom zajęcia socjoterapeutyczne oraz profilaktyczno – terapeutyczne.

Do Rejestru placówek opiekuńczo – wychowawczych województwa mazowieckiego zostało wpisanych 97 placówek wsparcia dziennego. Większość z nich prowadzona była przez podmioty niepubliczne.

W 2009 r. Wydział Polityki Społecznej przeprowadził łącznie 67 kontroli, w tym:

- 32 kontrole w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- 35 kontroli w placówkach wsparcia dziennego

oraz 19 wizytacji obiektu niezbędnych do wydania zezwolenia na prowadzenie całodobowej placówki opiekuńczo – wychowawczej.

Całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze zostały skontrolowane w zakresie standardu świadczonych usług, kwalifikacji zatrudnionej kadry oraz pracy z rodziną wychowanka prowadzonej w placówce.

W placówkach wsparcia dziennego kontrole przeprowadzono w zakresie standardu usług oraz kwalifikacji zatrudnionej kadry.

Z przeprowadzonych kontroli wynika, że całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze tworzyły warunki do fizycznego, psychicznego i poznawczego rozwoju dzieci. W związku z tym, że w województwie mazowieckim nie było specjalistycznych całodobowych placówek, zapewniały pomoc dzieciom o szczególnych potrzebach (z zaburzeniami emocji i zachowania, uzależnieniem).

Placówki całodobowe przywiązywały wiele uwagi do edukacji dzieci. Wychowawcy i wolontariusze pomagali dzieciom w nauce, wyrównywaniu opóźnień szkolnych, organizowali zajęcia reedukacyjne.

Placówki całodobowe organizowały czas wolny, z uwzględnieniem wieku i zainteresowań wychowanków, w celu urozmaicenia prowadzonych zajęć współpracowały z organizacjami pozarządowymi.

Placówki całodobowe w szerszym niż dotychczas zakresie prowadziły pracę z rodzinami wychowanków. W celu ukierunkowania tej pracy opracowane zostały programy pracy z rodziną. Pracownicy placówek mobilizowali rodziców do współpracy poprzez podpisywanie z nimi kontraktów. Stwarzali warunki sprzyjające utrzymywaniu osobistych kontaktów z rodziną i osobami bliskimi dziecku. W swoich działaniach kierowali się dobrem dziecka oraz respektowali prawa rodziców do podejmowania istotnych decyzji dotyczących dzieci.

Podejmowali działania wspierające, mające na celu wzmocnienie umiejętności wychowawczych rodziców oraz działania na rzecz powrotu dziecka do rodziny.

W I połowie 2009 r. z całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych do domów rodzinnych powróciło 243 dzieci.

W przypadku braku możliwości współpracy z rodzicami, pracownicy placówek podejmowali działania zmierzające do umieszczenia dziecka w rodzinnych formach opieki zastępczej, współpracując w tym zakresie z ośrodkiem adopcyjno – opiekuńczym oraz powiatowym centrum pomocy rodzinie.

Na początku 2009 r. w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych województwa mazowieckiego przebywało 2224 dzieci, w tym 452 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, umożliwiającą adopcję. Powodem dla którego dzieci z uregulowaną sytuacją prawną nie były zgłaszane do ośrodków adopcyjno-opiekuńczych była m.in. niewystarczająca liczba rodzin adopcyjnych, zastępczych, chęć adoptowania tylko małych dzieci oraz brak zgody starszych dzieci na umieszczenie w rodzinnych formach opieki zastępczej.

Większość placówek posiadała dokumentację określoną w cytowanym rozporządzeniu w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych, jednakże nadal występowały nieprawidłowości w jej prowadzeniu. W indywidualnych planach pracy z dzieckiem najczęściej brakowało wyraźnie wyodrębnionych zadań krótkoterminowych i długoterminowych. Karty pobytu zawierały ocenę punktową, która w niewystarczającym zakresie odzwierciedlała aktualną sytuację dziecka. Nie wszystkie całodobowe placówki prowadziły karty udziału w zajęciach specjalistycznych oraz arkusze badań i obserwacji psychologicznych i pedagogicznych. W czasie kontroli poinformowano dyrektorów placówek na jakie braki i błędy w dokumentacji należy zwrócić uwagę oraz zostały wydane w tym zakresie zalecenia pokontrolne.

W skontrolowanych placówkach działał stały zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, który dokonywał oceny sytuacji dziecka nie rzadziej niż co pół roku. W skład zespołu najczęściej wchodził pracownicy placówki. Na posiedzenia zespołu nie zawsze zapraszani byli przedstawiciele właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie i ośrodka adopcyjno – opiekuńczego. W czasie kontroli stwierdzono, że zespół nie w pełni realizował zadania określone w rozporządzeniu w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Z przeprowadzonych kontroli wynika, że w większości placówek kadra posiadała kwalifikacje określone w rozporządzeniu w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz doświadczenie w pracy z dziećmi. Wielu pracowników zdobywało dodatkowe kwalifikacje i umiejętności przydatne w pracy wychowawczej w placówce, uczestniczyli w kursach i szkoleniach, podejmowali studia podyplomowe.

Placówki zatrudniały specjalistów: pedagogów, psychologów, pracowników socjalnych, a niektóre również terapeutów. Pracę wychowawców oraz specjalistów wspierali z wolontariusze.

W nielicznych placówkach liczba zatrudnionej kadry była nieodpowiednia do liczby wychowanków:

- jeden wychowawca kierował procesem wychowawczym więcej niż 8 dzieci,
- w czasie zajęć opiekuńczych i wychowawczych odbywających się na terenie placówki pod opieką jednego wychowawcy przebywało więcej niż 10 dzieci.

W placówkach wsparcia dziennego występowały częste zmiany kadrowe, co powodowało brak ciągłości w opiece nad dzieckiem.

W wyniku kontroli stwierdzono, że placówki opiekuńczo – wychowawcze podejmowały szereg działań zmierzających do poprawy standardu opieki i wychowania.

Placówki, które dotychczas nie osiągnęły wymaganego standardu, są zobowiązane do realizacji programu naprawczego do dnia 31 grudnia 2010 r.

Akceptuję:

DYREKTOR

Wydziału Polityki Społecznej

/-/ Halina Lipke

Załączniki:

1. Wykaz placówek opiekuńczo – wychowawczych,
w których Wydział Polityki Społecznej przeprowadził kontrole w 2009 r.
2. Wykaz całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych,
w których Wydział Polityki Społecznej przeprowadził wizytacje obiektu w 2009 r.

Wykaz placówek opiekuńczo – wychowawczych, w których Wydział Polityki Społecznej przeprowadził kontrole w 2009 r.:

Kontrole kompleksowe przeprowadzono w następujących całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych:

1. Dom Dziecka, ul. Łukowska 25 w Warszawie - placówka socjalizacyjna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
2. Dom Dziecka, ul. Szkolna 2a w Siennicy - placówka socjalizacyjna - prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Kapucynek Najświętszego Serca Jezusa,
3. Dom Dziecka, ul. Paprociowa 2 w Warszawie - placówka socjalizacyjna - prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi,
4. Dom Dziecka - Integracyjne Centrum Opieki i Wychowania „13”, ul. Komunardów 10 w Otwocku - placówka socjalizacyjna – prowadzona przez powiat otwocki,
5. Dom Dziecka, ul. Bohaterów 50 w Warszawie - placówka socjalizacyjna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
6. Dom Małego Dziecka, ul. Międzyparkowa 5 w Warszawie - placówka socjalizacyjna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
7. Ośrodek Wspomagania Rodziny, ul. 6 Sierpnia 1/5 w Warszawie - Pyrach - placówka wielofunkcyjna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
8. Powiatowy Zespół Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych, ul. Słoneczna 12 w Konstancie - Jeziornej - placówka wielofunkcyjna - prowadzona przez powiat piaseczyński,
9. Rodzinny Dom Dziecka, ul. Karowa 14/16 m. 29 w Warszawie - placówka rodzinna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
10. Rodzinny Dom Dziecka, ul. Ząbkowska 23 / 25 m. 53 w Warszawie - placówka rodzinna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
11. Publiczny Rodzinny Dom Dziecka, ul. Opolska 75 a w Nowych Żalubicach - placówka rodzinna - prowadzona przez powiat wołomiński,
12. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Wielofunkcyjna w Gołotczyźnie – prowadzona przez powiat ciechanowski.

Kontrole kompleksowe przeprowadzono w następujących placówkach opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego:

1. Zespół Świetlic Profilaktyczno – Wychowawczych i Terapeutycznych „Gniazdo”, ul. Gajcego 7a w Warszawie – prowadzona przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „GNIAZD”,
2. Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD, ul. Główna 24a w Ryni – prowadzona przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
3. Świetlica dla Dzieci Parafii Św. Rodziny, ul. Sikorskiego 40 w Wyszku – prowadzona przez Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom,

4. Świetlica Socjoterapeutyczno – Interwencyjna, ul. 11 Listopada 8 w Piastowie – prowadzona przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Piastowie,
5. Klub Młodzieżowy Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Ulicy, ul. Gajcego 11 w Warszawie - prowadzona przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Ulicy.

Kontrole problemowe przeprowadzone w całodobowych placówkach opiekuńczo – wychowawczych:

1. Katolicka Placówka Wychowawcza „Nasz Dom”, ul. B. Śmiałego 37 w Warszawie - placówka socjalizacyjna - prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Św. Michała Archanioła,
2. Dom Dziecka w Równem - placówka socjalizacyjna - prowadzona przez powiat wołomiński,
3. Dom Dziecka Julin w Kaliskach – placówka socjalizacyjna – prowadzona przez powiat węgrowski,
4. Dom na Zielonym Wzgórzu w Kisielanach – placówka socjalizacyjna – prowadzona przez powiat siedlecki ziemski,
5. Pogotowie Opiekuńcze w Izdebnie – placówka interwencyjna – prowadzona przez powiat garwoliński,
6. Dom Dziecka w Kowalewie – placówka wielofunkcyjna – prowadzona przez powiat mławski,
7. Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza im. Janusza Korczaka w Płońsku – prowadzona przez powiat płoński,
8. Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Ostrołęce – prowadzona przez Miasto Ostrołęka,
9. Dom Dziecka w Solcu n. Wisłą – placówka wielofunkcyjna – prowadzona przez powiat lipski,
10. Powiatowy Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Gostyninie – placówka wielofunkcyjna – prowadzona przez powiat gostyniński,
11. Placówka Rodzinna nr 7, ul. Wieniawskiego 5 w Radomiu, placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego – prowadzona przez Miasto Radom,
12. Placówka Rodzinna nr 8, ul. Joteyki 4/1 w Radomiu, placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego – prowadzona przez Miasto Radom,
13. Placówka Rodzinna nr 10, ul. Reja 5 w Radomiu, placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego – prowadzona przez Miasto Radom,
14. Placówka Rodzinna nr 9, ul. Południowa 11 w Radomiu, placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego – prowadzona przez Miasto Radom.

Kontrole problemowe przeprowadzone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego:

1. Niepubliczne Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD, ul. 3-go Maja 46 w Siedlcach – prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
2. Świetlica Przyparafialna, ul. Sokołowska 124 w Siedlcach – prowadzona przez Parafię Rzymskokatolicką p. w. Św. Józefa w Siedlcach,
3. Świetlica Socjoterapeutyczna, ul. Bpa Świrskiego 57 w Siedlcach – prowadzona przez Caritas Diecezji Siedleckiej.

Kontrole sprawdzające przeprowadzone w całodobowych placówkach opiekuńczo - wychowawczych:

1. Pogotowie Opiekuńcze nr 2, ul. Bonifacego 81 w Warszawie - placówka interwencyjna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
2. Placówka Socjalizacyjna „Panda” w Kozienicach – prowadzona przez powiat kozienicki,
3. Placówka Wielofunkcyjna „Słoneczny Dom” w Radomiu – prowadzona przez Miasto Radom.

Kontrole doraźne przeprowadzone w całodobowych placówkach opiekuńczo - wychowawczych:

1. Rodzinny Dom Dziecka, ul. Plac Zgody 6a w Piastowie – placówka rodzinna - prowadzona przez powiat pruszkowski,
2. Dom Małego Dziecka, ul. Międzyparkowa 5 w Warszawie - placówka socjalizacyjna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
3. Dom Dziecka, ul. Podmokła 4 w Warszawie – placówka socjalizacyjna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa.

Kontrole doraźne przeprowadzone w placówkach opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego:

1. Ośrodek Profilaktyki i Socjoterapii dla Dzieci i Młodzieży „Pepek”, ul. Złota 7/21 w Warszawie - prowadzona przez ETOH, Fundację Rozwoju Profilaktyki i Terapii Problemów Alkoholowych,
2. Zespół Świetlic: Dom Małego Stasia, Dom Św. Mikołaja, Dom Piotra i Dom Pawła, ul. Królowej Aldony w Warszawie - prowadzone przez Fundację Świętego Jana Jerozolimskiego,
3. Klub Alternatywny Caritas, ul. 11 Listopada 17/19 w Warszawie - prowadzona przez Caritas Diecezji Warszawsko – Praskiej,
4. „Klub Fair - Play”, ul. Targowa 59 lok. 2 w Warszawie - prowadzona przez Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „KARAN”,
5. „Klub Fair - Play”, ul. Targowa 15 lok. 2/3 w Warszawie - prowadzona przez Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „KARAN”,
6. Ośrodek Wychowawczo –Profilaktyczny Michael, ul. Ks. Bronisława Markiewicza 1 w Warszawie - prowadzony przez Zgromadzenie Św. Michała Archanioła,
7. Świetlica Środowiskowa TPD, ul. Narbutta 27a w Warszawie - prowadzona przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
8. Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD, ul. Poezji 5 w Warszawie - prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
9. Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD, ul. Szeroka 2 w Warszawie – Wesołej - prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
10. Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD, ul. Szafirowa 58 w Warszawie - prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
11. Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD, ul. Armii krajowej 39 w Warszawie - Wesołej – prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
12. Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD, ul. Sosnkowskiego 16 w Warszawie - Ursusie - prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
13. Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD, ul. Broniewskiego 11B w Warszawie - prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
14. Świetlica Socjoterapeutyczna Stowarzyszenia „Wspólne Podwórko”, ul. Grochowska 309/317B w Warszawie - prowadzona przez Stowarzyszenie „Wspólne Podwórko”,

15. Świetlica Środowiskowa Księży Orionistów TRAMPOLINA, ul. Odsieczy Wiednia 13 w Warszawie – prowadzona przez Zgromadzenie Zakonne Małe Dzieło Boskiej Opatrzności – Orioniści,
16. Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD, ul. Kajakowa 10 w Warszawie - prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
17. Świetlica Środowiskowa TPD, ul. Konduktorska 17 w Warszawie – prowadzona przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
18. Świetlica Środowiskowa „LIPA” w Łazach – prowadzona przez Stowarzyszenie „RAZEM”,
19. Świetlica Środowiskowa „Akwarium”, ul. Mehoffera 4 w Warszawie – prowadzona przez Ośrodek Fundacji „Światło – Życie”,
20. Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD, ul. Partyzantów 22 w Pruszkowie - prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
21. Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD, ul. Warszawska 697 w Borzęcinie Dużym – prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
22. Klub Profilaktyki Środowiskowej „Nasz Domek” w Płocku – prowadzony przez Parafię Rzymskokatolicką Św. Stanisława Kostki w Płocku,
23. Klub Profilaktyki Środowiskowej „Przyjaciół Dziecka” w Płocku – prowadzony przez Zarząd Miejski TPD w Płocku,
24. Klub Profilaktyki Środowiskowej „Skarpiak” w Płocku – prowadzony przez Parafię Rzymskokatolicką p.w. Ducha Świętego w Płocku,
25. Klub Profilaktyki Środowiskowej „Szuflada” w Płocku – prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży KAI KAIROS w Płocku,
26. Klub Profilaktyki Środowiskowej „Nasz krąg” w Płocku – prowadzony przez Katolickie Stowarzyszenie im. Św. Brata Alberta w Płocku,
27. Klub Profilaktyki Środowiskowej „Amicus” – prowadzony przez Parafię Rzymskokatolicką Św. Benedykta w Płocku.

Wykaz całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych, w których Wydział Polityki Społecznej w 2009 roku przeprowadził wizytacje obiektu:

1. Dom Dziecka, ul. Łukowska 25 w Warszawie - placówka socjalizacyjna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
2. Dom Małego Dziecka, ul. Międzyparkowa 5 w Warszawie - placówka socjalizacyjna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
3. Dom Dziecka, ul. Bohaterów 50 w Warszawie - placówka socjalizacyjna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
4. Dom Dziecka Sióstr Rodziny Maryi, ul. Matki Dymman 9 w Kostowcu - placówka socjalizacyjna - prowadzona przez Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi,
5. Dom Dziecka w Równem - placówka socjalizacyjna - prowadzona przez powiat wołomiński,
6. Dom Dziecka w Kowalewie – placówka wielofunkcyjna – prowadzona przez powiat mławski,
7. Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza im. Janusza Korczaka – prowadzona przez powiat płoński,
8. Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Ostrołęce – prowadzona przez Miasto Ostrołęka,
9. Powiatowy Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Gostyninie – placówka wielofunkcyjna - prowadzona przez powiat gostyniński,
10. Ośrodek Opiekuńczo – Wychowawczy, ul. Mościckiego 28 w Płocku – placówka wielofunkcyjna - prowadzona przez Miasto Płock,
11. Powiatowy Zespół Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych, ul. Słoneczna 12 w Konstancie - Jeziornej - placówka wielofunkcyjna - prowadzona przez powiat piaseczyński,
12. Ośrodek Wspomagania Rodziny, ul. 6 Sierpnia 1/5 w Warszawie – Pyrach - placówka wielofunkcyjna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
13. Rodzinny Dom Dziecka, ul. Karowa 14 / 16 m. 29 w Warszawie - placówka rodzinna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
14. Rodzinny Dom Dziecka, ul. Ząbkowska 23 / 25 m. 53 w Warszawie - placówka rodzinna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
15. Rodzinny Dom Dziecka, ul. 15 Sierpnia 15 w Warszawie - placówka rodzinna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
16. Rodzinny Dom Dziecka, ul. Borówkowa 8 w Warszawie - placówka rodzinna - prowadzona przez Miasto Stołeczne Warszawa,
17. Publiczny Rodzinny Dom Dziecka, ul. Opolska 75 a w Nowych Żałubicach - placówka rodzinna - prowadzona przez powiat wołomiński,
18. Publiczny Rodzinny Dom Dziecka, ul. Przejazdowa 4 w Wołominie - placówka rodzinna - prowadzona przez powiat wołomiński,

19. Publiczny Rodzinny Dom Dziecka w Międzylesie - placówka rodzinna - prowadzona przez powiat wołomiński.